

Uzun Bekleyişin Ardından Hindistan'ın İkinci Genelkurmay Başkanı Atandı Ancak Eleştirilerin Yankıları Sürüyor- Duygu Çağla Bayram

---

Hindistan'da bir süredir önemli bir tartışma konusu: Neden ikinci bir Genelkurmay Başkanı ataması bu denli gecikti? Genelkurmay Başkanlığı meselesinin de ötesinde, ayrıca Hindistan'ın ulusal güvenlik yönetiminin iki eksik

halkasının olduğu da vurgulanıyor.

Doğrusu, Hindistan, ulusal güvenlik stratejisi yayınlamamış tek büyük askeri güçtür. Kapsamlı bir ulusal güvenlik stratejisi oluşturmak için duyurulan birçok girişimin olmasına karşın, bunların sonuçsuz kalmalarının en hafif nedeni, bir bölümün diğeriyle temel ilkeler üzerinde anlaşmaya varamaması olarak karşımıza çıkıyor. Bu da Hindistan'ın, kapsamlı bir uzun vadeli plan veya vizyon olmaksızın ulusal güvenlik formüllerini planlamaya ve uygulamaya devam etmesine yol açıyor. Buna yol açan ikinci eksik halka ise Hindistan Savunma Bakanlığı'nın 2009 tarihli operasyonel yönergesinin güncel olmaması ve yeni zorluklara, değişen koşullara hitap edecek şekilde gerekli revizenin yapılmaması da ifade ediliyor. Bu noktaya, Hindistan eski Kara Kuvvetleri Komutanı General Vij, 2018 tarihli bir makalesinde "30 gün (yoğun) ve 60 gün (normal) oranlarda aynı anda iki cephede savaşmaya hazır olmalıyız." diyerek dikkat çekiyor. (Bkz: *Two-Front War: What Does It Imply?*, *National Security: Cilt I, Sayı I, August 2018.*)

İki cepheli savaş

durumu Hindistan'da çok uzun süreli bir kaygı konusu. Nitekim Çin'in 2016'dan, Pakistan'ın 1976'dan beri benzer bir sisteminin varlığı dikkate alınarak, Genelkurmay Başkanlığı meselesi de Hindistan'ın batı ve doğu sınırlarında muhtemel bir iki cepheli savaş durumu nedeniyle hayati bir mesele olarak görülmeye başlamıştı. Askeri güvenliğin yönetimine ortak bir yaklaşımın olmaması Hindistan'ın en önemli zayıflığı olarak görülüyor ve Kargil savaşındaki ordu-hava güçlerinin uyumsuzluğu ile Mumbai terör saldırılarının ilk birkaç saatindeki kriz, bu gerçeğin açıklayıcı örnekleri olarak dile getiriliyor.

Öte yandan, Genel

Kurmay Başkanlığı makamı Hindistan'da çok uzun bir süredir düşünülen ancak bir

türlü pratiğe geçirilemeyen bir konu idi. Bağımsızlıktan hemen sonra birçok kez gündeme gelse de ilk kez resmi olarak 1971 Hindistan-Pakistan savaşı sonrasında dönemin Başbakanı Indira Gandhi ve 1982'de o zamanki Ordu Komutanı General Krishna Rao tarafından gündeme getirilmişti. Ancak Hindistan için ağır bir

yenilgi anlamına gelen 1999 Kargil Savaşı sonrası Hint hükümeti tarafından 2001 yılında kurulan Kargil İnceleme Komitesi'nin önerisiyle ciddi anlamda düşünölmeye

başlanan bir konu oldu. Kargil Savaşı'nın ardından Hindistan'ın güvenlik sistemindeki boşlukları incelemek için kurulan söz konusu üst düzey komite, Genelkurmay Başkanı'nın Savunma

Bakanı'na tek noktadan askeri danışman olarak atanmasını tavsiye etmişti. Ancak o zamanlar politik ve bürokratik yapı içinde bu fikre karşı çıkan önemli bir kesim söz konusuydu. Nedeni ise makamın, kara-deniz-hava olmak üzere üç kuvvet

komutanlığını da denetleyecek nitelikte olduğu için bir kişiye çok fazla yetki vereceğinin doğru olmadığı kanısıydı. Kargil İnceleme Komitesi'nden gerek 10 yıl sonra Maliye ve Kurumsal İlişkiler Bakanlığı tarafından kurumsal yönetişimi hem teoride hem de pratikte geliştirmek için kurulan Naresh Chandra

Komitesi'nin 2012'de gerekse 14 yıl sonra dönemin Savunma Bakanı tarafından ülkenin savaş kabiliyetini artırmak ve silahlı kuvvetlerin savunma harcamalarını yeniden dengelemek için önlemler önermesi adına kurulan Shekatkar

Komitesi'nin 2016'da aynı öneriyi sunması da somut bir sonuç getirmedi. Açıkçası, Genelkurmay Başkanlığı fikri ağırlıklı olarak Kara Kuvvetleri merkezinde düşünöldüğü için, Hava Kuvvetleri ile Deniz Kuvvetleri'nin, Genelkurmay Başkanlığı'nın kurulması durumunda Ordu'nun egemenliğine girme olasılığından çekinmesi, bu fikrin hayata geçmesini geciktirmiştir.

Ancak, Başbakan

Narendra Modi'nin, makamın oluşturulmasına açık oluşu, Güvenlik Komitesi'nin süreci hızlandırmasını beraberinde getirdi. Nitekim Modi'nin 15 Ağustos 2019'da bağımsızlığın 73. yıldönümünde müjdeyi vermesinin ardından Hindistan'da Genel Kurmay Başkanlığı makamı 24 Aralık 2019'da kuruldu. Ülkenin ilk Genel Kurmay Başkanı olarak 31 Aralık 2019'da göreve atanan ve 1 Ocak 2020'de göreve başlayan General Bipin Rawat, 8 Aralık 2021'de bir helikopter kazası nedeniyle hayatını kaybetti.

General Bipin

Rawat'ın yerine ikinci bir Genelkurmay Başkanı neredeyse bir yıla yakın bir

sürenin ardından atandı. Ayrıca, Savunma Bakanı Rajnath Singh'in 14 Haziran'da 2. Genelkurmay Başkanı'nın yakında atanacağını duyurmasından yaklaşık bir hafta

öncesinde Silahlı Kuvvetler'in tüzük değişikliği de açıklandı. Buna göre, ister görevde ister emekli olsun 62 yaşını doldurmamış tüm üç yıldızlı subayların atanma hakkı oldu. Ancak, Hint Silahlı Kuvvetleri'nin yönerge değişikliği öncesi kurallarına göre, Genelkurmay Başkanı, Hint Silahlı Kuvvetler'inde görev yapan subaylar arasından seçilen dört yıldızlı bir subaydır. Yönerge değişikliğinin de elvermesi ile üç yıldızlı emekli bir subay olan 61 yaşındaki General Anil Chauhan'ın, ülkenin 2. Genelkurmay Başkanı olarak 30 Eylül sabahı göreve başladığı duyuruldu.

Ancak öncesinde

gerek makamın çok uzun süre boş kalması gerekse açıklanan yönerge değişikliği Hindistan çevrelerinde bir çok kuşkuya ve tartışmaya yol açtı. Gecikmenin, hükümetin askeri hiyerarşide yirmi yıldır bekleyen bir reformu hayata geçirme konusunda gerçekten ciddi olmadığına dair yanlış bir sinyal gönderdiği; bunun sadece bir noktaya değinmek için, "Bak, biz 20 yıldır yapılmayanı yaptık." diyebilmek için siyasi bir hamle mi olduğu sorgulanıyor.

Eleştirmenler şu meşru soruları soruyor: Eğer Genel Kurmay Başkanlığı rolü bu kadar önemliyse neden bunca zaman boş kaldı ve atama için bu kadar gecikme yaşandı? Veya eğer ülkenin ulusal güvenliği Genelkurmay Başkanlığı rolü olmadan da ilerleyebiliyorsa neden görevi doldurma zahmetine giriliyor?

Genelkurmay

Başkanlığı makamı ulusal güvenlik konularında hükümete tek noktadan askeri tavsiyede bulunmak için profesyonel bir organa sahip olmanın gerekli olduğu argümanı etrafında inşa edilmişti. Makamın neredeyse bir yıldır boş kalması, Hindistan'daki yüksek savunma yönetimine yönelik genel kayıtsızlık olarak ifade ediliyor. Silahlı Kuvvetler'in daha düşük bir önceliğe sahip olduğu ve üst düzey askeri makamların siyasallaşmaya açık olduğu yönünde bir izlenim söz konusu.

Diğer yünden,

değiştirilen kuralların üç yıldızlı emekli subayları göreve uygun hale getirmesi, dört yıldızlı subaylar olan kara-hava-deniz komutanlarının emekli bir üç yıldızlı subaya rapor vermek zorunda kalacak olmalarının sorun yaratabileceği düşünülüyor. Ayrıca, ordu komutanları için dahi genellikle birimin en kıdemli memuru atanıyor. Bu noktada, Genelkurmay Başkanlığı görevini emeklilik sonrası bir işe ve sadece siyasi bir atamaya indirgemek olarak eleştiriliyor.

Tüm bu tartışmaların ekseninde, Hindistan'ın stratejik çevrelerinden Hint hükümetine, bir an önce savunma reformlarının daha öncelikli hale getirilmesi ve önceki Genelkurmay Başkanı ordudan olduğu için, bir sonraki Genelkurmay Başkanı'nın dengeyi sağlamak adına donanma veya hava kuvvetleri olmak üzere diğer iki kanattan birinden seçilmesi gerektiği yönünde öneriler de sunulmuştu.

Bununla birlikte, hükümetin ikinci bir Genelkurmay Başkanı'nı atama konusunda karar verme süresinin, General Bipin Rawat'ın öngörülmeven kısa görev süresinden kaynaklanan operasyonel eksikliği gidermek adına fazladan zaman aldığı düşünülmüştü. Ancak, şimdi de gecikmenin, Genelkurmay Başkanı olarak seçilmek için gerekli kriterlerdeki değişiklikler dışında herhangi bir netlik sağlamadığı ve bunun da uzunca bir süredir tartışılan fikrin gönülsüz bir uygulaması olduğu yönünde bir eleştiri getiriliyor. Nitekim yeni atanan Genelkurmay Başkanı haberi, Hint medyasınca, "üç yıldızlı bir subayın ilk kez dört yıldızlı bir rütbeye sahip olmak için emekliliğinden geri getirilmesi" şeklinde yorumlanarak lanse edildi.

Tüm bunların ötesinde, atanan ikinci Genelkurmay Başkanı için, Ukrayna'daki savaşın ardından birçok zorlukla karşılaşacağı belirtiliyor. Buna göre: Envanterin neredeyse yüzde 70'inin Sovyet veya Rus menşeli olduğu ve kritik bileşenlerinin Ukrayna'dan tedarik

edildiği ve tedarik zincirinin ciddi şekilde kesintiye uğradığı durumlarda, Hint ordusunun savaşabilirliğini sağlamak ilk meseledir. KOVID salgınının ulusal ekonomi üzerindeki yıpratıcı etkisi ve bunun sonucunda savunma bütçesinin daralması ise diğer bir mesele olarak belirtiliyor.

Ülkenin ikinci

Genelkurmay Başkanı General Anil Chauhan, ülkenin eski Doğu Ordusu Komutanı ve

ilk Genelkurmay Başkanı General Bipin Rawat gibi Çin konusunda uzman olarak biliniyor. Ayrıca, emeklilik sonrası, Ulusal Güvenlik Danışmanı Ajit Doval başkanlığındaki Ulusal Güvenlik Konseyi Sekreterliği'nin askeri danışmanı olarak görev yaptığı ifade edilen General Chauhan'ın, ülkenin en az gelişmiş ve en sıkıntılı bölgeleri olan Jammu ve Keşmir ile Kuzeydoğu Hindistan'daki isyan karşıtı operasyonlarda geniş deneyime sahip olduğu belirtiliyor. Bununla birlikte, General Chauhan'ın, Doğu Ordu Komutanı olarak görev yaptığı süre boyunca Arunachal Pradesh ve Sikkim sektörlerinde Çin ile Fiili Kontrol Hattı boyunca Hindistan'ın askeri hazırlığını geliştirmede kilit rol oynayan iyi bir askeri komutan olduğu ve Hindistan uçaklarının Pakistan'ın derinliklerinde terörist eğitim kampını vurduğu 2019'daki Balakot hava saldırıları sırasında Ordunun Askeri Operasyonlar Genel Direktörü olduğu ifade ediliyor.

Sonuç olarak,

Hindistan çevrelerinde her ne kadar birçok eleştiri ve soru işareti söz konusu olsa da ülkenin her iki Genelkurmay Başkanı profili dikkate alındığında, bir olasılık dahi olsa iki cepheli bir savaş durumunun ulusal güvenlik açısından doğrudan bir odak noktası olarak alındığı çok açık. Dolayısıyla ülke savunmasında en üst düzey pozisyonu ifade eden Genelkurmay Başkanlığı'nın, ülke

savunmasında en yumuşak iki karnı olan Çin ve Pakistan konusunda uzman veya deneyimli bir profil çizmesi, şimdilik oldukça isabetli bir karar gibi duruyor.

Ayrıca, ülke savunmasında kara odağının daha öncelikli olarak dikkate alınması yönündeki tarihsel motivasyon da göz ardı edilmemeli.

Dr. Duygu Çağla BAYRAM

Ankara merkezli Hindistan araştırmacısıdır. Uluslararası İlişkiler alanında doktora sahiptir ve Çalkantılı Sularda Yeni Rota: Hint-Pasifik Anlatısı ve Hindistan (2021, Nobel) kitabının yazarıdır.

Bu yazıya atıf için: Duygu Çağla Bayram, 'Uzun Bekleyişin Ardından Hindistan'ın İkinci Genelkurmay Başkanı Atandı Ancak Eleştirilerin Yankıları Sürüyor', *Panorama*, Çevrimiçi Yayın, 10 Ekim 2022, <https://www.uikpanorama.com/blog/2022/10/10/india/>

Telif@UIKPanorama. Çevrimiçi olarak yayımlanan yazıların tüm telif hakları

Panorama dergisine aittir. Aksi belirtilmediği sürece, yayımlanan yazılarda belirtilen görüşler yalnızca yazarına/yazarlarına aittir. UİK, Global Akademi, Panorama Yayın Kurulu ile editörleri ve diğeri yazarları bağlamaz.